

אור השבת

בנשיאות הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א רב העיר ונשיא המוסדות

פרשת נשא תשפ"ח גליון כ"ו

בהמשך הפרשה נכתב ברכת כהנים, וכך הוא לשון הכתוב (ו, כב-כו) 'ידבר ה' אל משה לאמור, דבר אל אהרן ואל בניו לאמור כה תברכו את בני ישראל אמור להם, יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחנך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום'. ואמרו חז"ל במדרש (במ"ר יא, ט) רבי אלעזר הקפר אומר גדול שלום שאין חותם כל התפילה אלא שלום - שסיום תפילת שמונה עשרה היא בברכת שים שלום, ומסתיימת ב'ברוך אתה ה' המברך את עמו ישראל בשלום', ואין חותם ברכת כהנים אלא שלום - וישם לך שלום. עוד מובא במדרש על מה שנאמר להלן לגבי פנחס 'הנני נותן לו את בריתי שלום' - גדול השלום שניתן לפנחס שאין העולם מתנהג אלא בשלום והתורה כולה שלום שנאמר (משלי ג, יז) דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום'. ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום.

כמו כן יש ללמוד עוד ממה שנאמר בפרשתנו ענין סוטה את גודל מעלת השלום, שהכהן כותב את מגילת סוטה ומוחק אותה במים ומשקה אותה בהם, וכפי שאמרו בגמ' (שבת קטז). 'אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים לעשות שלום בין איש לאשתו'.

כל קיום העולם הוא על ידי השלום-שמו של ה' הוא שלום

עוד אמרו חז"ל (מס' דרך ארץ זוטא פרק השלום) אמר רבי יהושע, גדול הוא השלום שבשעה שעמדו ישראל ואמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע' (שמות כד, ז), שמח בהן הקב"ה ונתן להם תורתו וברכם בשלום, שנאמר (תהילים כט יא) 'ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום'. ונראה ממשמעות הדברים ששקול השלום כנגד התורה. והביאור הוא כי הנה העולם נברא בשביל התורה, וקיום העולם הוא על ידי השלום, וכלשון המדרש לעיל 'שאינ העולם מתנהג אלא בשלום'.

כל קיום העולם הוא ע"י שמכיל ניגודים

וכמו שכתב הרה"ק רבי ישראל מקוז'ניץ ז"ע (בספרו עבודת ישראל) לבאר מה שאמרו (שבת י:) ששמו של הקב"ה הוא 'שלום', כי הנה ידוע שיש ד' יסודות בבריאה, אש רוח מים ועפר, וכל נוצר ונברא בלול ומורכב מכל יסודות אלו, וכגון באדם יש בו כח האש ומיסוד הרוח והמים והעפר. והנה יסודות אלו סותרים זה את זה ומתנגדים אחד לרעהו, וכגון האש והמים שהם אויבים זה לזה שהמים מכבים את האש ואילו האש מרתיחה את המים עד שהם מתאדים ונעלמים לגמרי, ולכאורה כיצד יכולים לשכון כאחד בתוך האדם, אלא שהקב"ה הוא משכין את השלום ביניהם ומחזיקם ביחד. ועל דרך זה כל כוחות הבריאה מתנגדים זה לזה, היום והלילה, הקיץ והחורף, אלא שהקב"ה פורס סוכת שלומו על כל הבריאה, ומהווה את הבריאה באופן על טבעי להחזיקה באופן מאוחד. ואדרבה בחכמתו העליונה עשה שכל הניגודים ישלימו זה את זה, שסידר את החום והקיץ בזמנם והחורף והקור בזמנם, וכן יום ולילה אור וחושך.

השנאה מחריבה את העולם מיסודו

וכשם שהבריאה בעולמות התחתונים יכולה להתקיים רק על ידי השלום, כך גם העולמות העליונים אינם עומדים אלא בכח השלום, וכפי שנאמר (איוב כה, ב) 'עושה שלום במרומיו', שגם בשמים ממעל יש כוחות מנוגדים, כידוע שמיכאל מימין ורומז למידת החסד וגבריאל משמאל כנגד מידת הגבורה, והקב"ה מאחדם ועושה שלום ביניהם. שמאחר שכל כוונתם לעשות רצון קונם וזו כל מהותם, ממילא מתאחדים למזג חסד וגבורה שזהו השלימות. וכפי שאומרים בתפילה 'זנותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליוצרם בנחת רוח'. ובזה מבואר הטעם שבית שני נחרב מפני שנאת חינום (יומא ט:) כי השלום הוא קיום העולם, ואם אין שלום אין קיום לבריאה, שבטל הכח המאחד ומחזיק את הבריאה, ושנאת החינום הביאה סתירה וחורבן לעולם. ולעומת זאת ההכנה לקבלת התורה היה על ידי שכלל ישראל היו בשלום ביניהם, וכמו שנאמר (שמות יט, ב) 'ויחן שם ישראל נגד ההר', ופירש רש"י בשם המכילתא כאיש אחד בלב אחד.

אהרן הכהן אוהב שלום ורודף שלום-תיאור נפלא ממעשי אהרן הכהן הגדול ע"ה

מובא במשנה (אבות פ"א מ"ב) הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. ומובא על כך (אבות דרבי נתן פ"ב מ"ג) רבי מאיר אומר וכו' וכן שני בני אדם שעשו מריבה זה עם זה, הלך אהרן וישב אצל אחד מהם. אמר לו, בני, ראה חברך מהו אומר, מטרף את לבו וקורע את בגדיו, אומר אוי לי היאך אשא את עיני ואראה את חברי, בושתי הימנו שאני הוא שסרחתי עליו, הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. והולך אהרן ויושב אצל האחר, ואומר לו בני ראה חברך מהו אומר, מטרף את לבו וקורע את בגדיו, ואומר אוי לי היאך אשא את עיני ואראה את חברי, בושתי הימנו שאני הוא שסרחתי עליו, הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. וכשנפגשו זה בזה גפפו ונשקו זה לזה. וכבר אמרו (מסכת כלה פ"ג) שאחר מיטתו של אהרן הלכו שמונים אלף בחורים

שנקראו על שמו, מאותם שנולדו על ידי שהשכין אהרן שלום בין איש לאשתו. ועל פי זה מבואר מה שנאמר בפרשתנו שמוליכים את הסוטה לכהן, שכדי לעשות שלום בין איש לאשתו נצרך לבוא אל הכהן שהוא מזרע אהרן הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום.

מעשה נורא הוד ברבי מאיר שהשפיל כבודו לעשות שלום בין איש לאשתו

מעשה נורא הובא בירושלמי (סוטה פ"א ה"ד) שרבי מאיר היה רגיל לדרוש בבית הכנסת בחמתן בכל ליל שבת, והיתה שם אשה אחת שהיתה תמיד באה לשמוע את הדרשה. פעם אחת האריך רבי מאיר בדבריו, וכשחזרה האשה לביתה כבר כבו הנרות, שאלה בעלה היכן היית עד עכשיו, השיבה לו ששמעה דרשה בבית הכנסת, כעס מאוד הבעל ונשבע שלא תיכנס אל הבית עד שתלך ותריק בפני הדרשן. כמובן שלא ידעה מה לעשות, צפה רבי מאיר ברוח קדשו וידע את אשר נעשה, ועשה עצמו כאילו שחש בעיניו, והכריז שכל אשה היודעת ללחוש בעיניים שתבוא ללחוש [ועשה זאת בכדי להציל את האשה שתוכל להיכנס לביתה, שעתה יכולה היא לבוא לרקוק בפניו בלא שתתבייש]. אמרו לה שכנותיה עד מתי לא תוכלי לשוב לביתך, לכי ועשי עצמך כמי שיודעת לחשים ותרקקי בעיניו של רבי מאיר. שמעה לקולם והלכה לרבי מאיר, כשעמדה לפניו שאלה אם היא בקיאה במלאכתה, נפל עליה פחדו ומוראו והודתה על האמת שאינה יודעת. אמר לה רקקי בעיניי שבע פעמים וייטב לי. לאחר מכן אמר לה לכי אמרי לבעלך אתה אמרת לי לירוק פעם אחת ואני רקקתי שבע פעמים. אמרו לו תלמידיו רבי כך מבזין את התורה. אילו אמרת לנו הרי היינו מביאים אותו ומלקים אותו עד שהיה מרצה את אשתו ומתפייס עמה. אמר להם 'ולא יהא כבוד מאיר ככבוד קונו, ומה אם שם הקודש שנכתב בקדושה אמר הכתוב שיימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו, וכבוד מאיר לא כל שכן'.

וכאמור, זאת היא העבודה מצידנו לזכות לקבלת התורה - להיות כאיש אחד בלב אחד, באהבת ישראל ובאחדות עם כל אחד ואחד, ועל ידי זה נזכה לקבל את התורה, ולהיות כלי מחזיק ברכה לכל ההשפעות הטובות.

.....

מידת הביטחון: יוסף תהלות על תהילים פרק עא פסוק א : בך ה' חסיתי אל אבושה לעולם. הכונה שגדלה מעלת הבטחון כמש"ה והבוטח בה' חסד יסובבנהו. ומאחר כי בך ה' מדת רחמים חסיתי אל אבושה לעולם בצדקתך תצילני ותפלטני שכבר קודם המכה הקדמת הרפואה אלא שאתה רוצה שיתפללו בעת צרה וא"כ הטה אלי אזנך והושיעני שכבר התפללתי. היה לי לצור מעון לבא תמיד כי אתה כבר צוית להושיעני:

ספר תפארת יהונתן על בראשית פרק ו פסוק ט : ... דאיתא בפסוק והבוטח בה' חסד יסובבנהו היינו מי שבוטח בה' חסד ה' אל יראיו וחוט של חסד משוך עליו מהקב"ה וזהו הענין בנח דהבטיח את עצמו בהקב"ה ולכך ונח מצא חן בעיני ה'

ספר משלי יעקב - פרשת תזריע : אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת כו'. מדרש. הדא הוא דכתיב נכונו ללצים שפטים משל למטרונא שנכנסה לפלטיין של מלך כיון דחמת מגולבין תלן דלת (פירוש שראתה רצועות ומקלות תולין היתה מפחדת) אמר לה המלך אל תתיראי אלו לעבדים ולשפחות. אבל את לאכול ולשתות ולשמוח. כך כששמעו ישראל פרשת נגעים נתיראו אמר להם משה אל תתיראו אלו לעכו"ם אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח שנאמר רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו.

אהבת ישראל: **ספר תומר דבורה :** הד' לשארית נחלתו: הנה הקב"ה מתנהג עם ישראל בדרך זה, לומר, מה אעשה לישראל והם קרובי, שאר בשר לי עמקם, שהם בת זוג להקב"ה, וקורא לה בתי, אחותי, אמי, כדפירשו ז"ל (שיר השירים רבה פ"ט, וכתוב (תהלים קמח יד), "ישראל עם קרובו", ממש קורבה יש לו עמקם ובניו הם. והיינו "לשארית נחלתו", לשון שאר בשר, וסוף סוף הם נחלתו, ומה אומר, אם אענישם הרי הפאב עלי, כדכתיב (ישעיה סג ט), "בכל צרתם לו צר", כתיב לא באל"ף, לומר שצערם מגיע לפלא העליון ... וקרינו בוא"ו "לו צר", כדכתיב (שופטים י טז), "ותקצר נפשו בעמל ישראל", לפי שאינו סובל צערם וקלונם, מפני שהם שארית נחלתו:

כך יתנהג האדם עם חברו, כל ישראל הם שאר בשר אלו עם אלו מפני שהנשמות כלולות יחד, יש בזה חלק מזה, ובזה חלק מזה, ולכך אינו דומה מרובים העושים את המצוה (ספרא ויקרא כ"ו ח), וכל זה מפני כללותם. ולכך פירשו רבותינו זכרם לברכה (ברכות מז ב) על הנמנה מעשרה ראשונים בבית הכנסת, אפילו מאה באים אחריו, מקבל שחר כנגד כולם, מאה ממש כמשמעו, מפני שהעשרה הם כלולים אלו באלו, הרי הם עשר פעמים עשרה הם מאה, וכל אחד מהם כלול ממאה, אם כן אפילו יבואו מאה, הוא יש לו שחר מאה. וכן מטעם זה כל ישראל ערבים זה לזה (שבועות, ל"ט א), מפני שממש יש בכל אחד חלק אחד מחברו, וכשחוטא האחד פוגם את עצמו ופוגם חלק אשר לחברו בו, נמצא מצד החלק ההוא, חברו ערב עליו, אם כן הם שאר זה עם זה:

ולכך ראוי לאדם להיות חפץ בטובתו של חברו, ועינו טובה על טובת חברו, וכבודו יהיה חביב עליו כשלו, שהרי הוא הוא ממש. ומטעם זה נצטוינו (ויקרא יט יח), "ואהבת לרעך כמוך". וראוי שירצה בכשרות חברו ולא ידבר בגנותו כלל ולא ירצה בו. כדרך שאין הקב"ה רוצה בגנותנו ולא בצערנו, מטעם הקורבה, אף הוא לא ירצה בגנות חברו ולא בצערו ולא בקלקולו וירע לו ממנו, כאלו הוא ממש היה שרוי באותו צער או באותה טובה: